

AARDRIJKSKUNDIG
WOORDENBOEK
DER
NEDERLANDEN,

BIJENGEBRAGT

DOOR

A. J. van der Aa,

onder medewerking van eenige Vaderlandsche Geleerden.

VIERDE DEEL.

E-G.

Te Gorinchem, bij
JACOBUS NOORDUYN.

1843.

cundum ordinem digestorum, d. i., grondbeginselen van het burgerlijk regt naar de orde der pandecten; en vermoedelijk ook de Deventersche Hoogleeraar CORNELIS FRANSEN VAN ECK, geb. 2 Maart 1754, † 11 Maart 1851.

De heerl. Eck, die vroeger op zich zelve bestond, is sedert onheugelijke jaren met *Wiel* tot eene heerl. vereenigd.

Men telt er 76 h. en ruim 490 inw., die meest hun bestaan vinden in den landbouw.

De inw., die alle Herv. zijn, behooren tot de gem. *Eck-en-Wiel*, welke hier eene kerk heeft. In deze kerk, naar men wil in de dertiende eeuw gebouwd, was vóór de Reformatie eene vikarij gesticht, ter eere van den *Alvermogenden God*, van de *Maagd MARIA*, van de *H. ANNA*, den *H. NICOLAAS*, en de *H. BARBARA*, alsmede eene van den *H. JOHANNES den Dooper*. De fraaije spits van den toren is door den storm van 29 November 1856, zwaar beschadigd, doch in 1857, weder in kleineren vorm opgebouwd.

De dorpschool wordt gemiddeld door een getal van 80 leerlingen bezocht.

Bij het d. Eck, zijn nog aanwezig de huizen Den Hull en Kortenhoeve. — Een gedeelte van dit d. is op den 14 Julij 1852, door eenen geweldigen hagelslag, zoodanig geteisterd, dat geene glasruiten zijn heel gebleven, en al het te veld staande graan, even als alle vruchten, en daardoor de hoop des landmans, geheel verloren gingen.

ECKART, heerl. in de *Meijerij van 's Hertogenbosch*, kw. *Kempenland*, *Derde* distr., arr. en kant. *Eindhoven*, gem. *Woensel-en-Eckart*; palende N. aan Son, O. aan den Dommel, W. aan Woensel.

Deze heerl. bevat niets dan het geh. Eckart, en telt 14 inw., die zich allen op den landbouw toeleggen. Ook vindt men er goede weilanden langs den Dommel.

De inw. behooren kerkelijk tot Woensel, alwaar ook de kinderen ter schole gaan.

Het geh. ECKART, EKKART of EKART, ligt $\frac{3}{4}$ u. N. O. van Eindhoven, $\frac{1}{2}$ u. N. O. van Woensel, en men heeft er een fraai kasteel het Huis te Eckart. Zie het volgende art.

Naar men wil, zoude deze heerl. met *Gestel*, *Strijp* en *Stratum* in het jaar 1559 aan WILLEM I, Prins van Oranje, zijn verpand geweest. Men weet echter niet, wanneer en hoe ECKART eene afzonderlijke heerl. is geworden, alleen is bekend, dat Jonker Joost van HEDIKHUIZEN, in het jaar 1647, Heer dezer heerl. was.

ECKART (HUIS TE), adell. h. in de *Meijerij van 's Hertogenbosch*, kw. *Kempenland*, prov. *Noord-Brabant*, arr., kant. en $\frac{3}{4}$ u. N. O. van Eindhoven, gem. *Woensel-en-Eckart*, in de heerl. *Eckart*.

ECKENDORP, geh. in het balj. van *Oudewater*, prov. *Zuid-Holland*. Zie HEKENDORP.

ECKENROOY, geh. in de *Meijerij van 's Hertogenbosch*, kw. *Kempenland*. Zie EKENROOY.

ECKELRADE, d. in het *Land van Valkenburg*, prov. *Limburg*. Zie EKKELRADE.

ECK-EN-WIEL, heerl. in de *Neder-Betuwe*, prov. *Gelderland*, distr. *Nijmegen*, kw., arr. en kant. *Tiel*, gem. *Maurik*; palende N. aan den Rijn, O. en Z. aan Ingen, Z. en W. aan Maurik.

Deze heerl. bevat het d. Eck en de b. Wiel, beslaat eene oppervlakte van 570 bund., en telt ruim 600 inw., die meest hun bestaan vinden in den landbouw, terwijl men in deze heerl. vette korenlanden aantreft.

De Herv., die hier 600 in getal zijn, maken eene gem. uit, welke tot de klass. van *Tiel*, ring van *Ingen*, behoort, en te *Eck* eene kerk heeft. De eerste, dien wij als Leeraar in deze gem. vermeld vinden, is geweest *VINCENTIUS BARGEJUS*, welke hier in 1628 stond.

De R. K., van welke men er 15 aantreft, worden tot de stat. van *Maurik* gerekend.

Men heeft in deze heerl. eene school te *Eck*, en een veer over den *Rijn* te *Wiel*, alwaar vroeger mede een fraai kasteel stond, dat in 1839 gesloopt is; ook gaat er door *ECK-EN-WIEL* een goed onderhouden, in 1820 aangelegden, zandweg van *Tiel* op *Amerongen*, alwaar dagelijks tusschen beide plaatsen eene diligence en een postbode doorkomen.

Volgens afschrift van een koopcontract, d.d. 26 Maart 1668, werd toen de heerl. *ECK-EN-WIEL* verkocht door den Graaf *GEORGE FREDERIK VAN WALDECK*, *PIERMONT* EN *CULENBORG* aan *WILT* van *BROEKHUIZEN*, *Rigter* en *Burgemeester* der stad *Tiel* en *Jonker DIDERIK* van *BROEKHUIZEN*. In een trouwboek, te *Eck*, leest men de volgende acte: "18 September 1731 gehuwd *JAN* *GIJSBERT LUDOLF ADRIAAN* van *NEUKISCHEN*, genaamd *NIJVENHEIM*, *Vrijheer* van *Driesberg*, *Kessel* en *Mook*, met *Freule* *SYNA MARGARETA* *Baronnesse* van *WIJHE* (wier vader was *Heer* van *Echteld* en *ECK-EN-WIEL*), zijnde eene erfdochter van *ECK-EN-WIEL*;" zoo dat door dit huwelijk de heerl. aan het geslacht der van *NIJVENHEIMS* zal gekomen zijn, waarin zij gebleven is tot in het jaar 1839, als wanneer die, met de landerijen, zijnde ongeveer 85 bund., publiek aan percelen is verkocht. De *Heer* *GEORGE GODART HENRY* *Graaf* van *REEDE* EN *ATHLONE*, *Heer* van *Amerongen*, wonende in *Engeland*, is sedert dien tijd, door koop, *Heer* van *ECK-EN-WIEL* geworden, met ongeveer 28 bund. uiterwaarden en het veer over den *Rijn*, terwijl de overige landerijen aan particulieren zijn overgegaan en het *Kasteel-te-Wiel* gesloopt is.

ECKSWERT, geh., prov. *Friesland*, kw. *Westergoo*, griet. *Hennaarderadeel*. Zie *EESKWERD*.

ECTEREN of *ECTERNACH*, st. in het balj. van *Echternach*, grooth. *Luxemburg*. Zie *ECHTERNACH*.

EDAM, kant., prov. *Noord-Holland*, arr. *Hoorn*; palende N. aan het kant. *Hoorn*, O. aan de *Zuiderzee*, Z. aan het *IJ*, W. aan het kant. *Purmerende*.

Dit kant. bevat de volgende 12 gem.: *Edam*, *Monnickendam*, *Marken*, *Broek-in-Waterland*, *Zuiderwoude-en-Uitdam*, *Ransdorp-Durgerdam-en-Holiesloot*, *Schellingwoude*, *Nieuwendam-en-Zuiderdorp*, *Buiksloot*, *Katwoude*, *Middelie-en-Axwijk*, *Oosthuizen-en-Hobrede* en *Etersheim-en-Zuid-Schardam*. Het beslaat eene oppervlakte van 12,217 bund., telt 2436 h., bewoond door 2868 huisgez., uitmakende eene bevolking van ruim 13,000 inw., die meest in de veeteelt en het kaasmaken hun bestaan vinden.

EDAM, klass., prov. *Noord-Holland*, verdeeld in de volgende drie ringen: *Edam*, *Purmerende* en *Monnickendam*.

Zij bevat 24 gem. met 27 kerken, die door 27 Predikanten bediend worden en ruim 18,400 zielen tellen.

EDAM, kerk. ring., prov. *Noord-Holland*, klass. *Edam*.

Zij bevat de 7 volgende gem.: *Beets*, *Edam*, *Etersheim-en-Schardam*, *Middelie*, *Oosthuizen*, *Oudendijk* en *Warder*.

Men telt er 9 kerken, welke door 8 Predikanten bediend worden, en ruim 4900 zielen tellen.